

Ideą prezentowanej publikacji stała się całościowa analiza działalności operacyjnej banków komercyjnych, zarówno w aspekcie teoretycznym, jak i w odniesieniu do danych empirycznych, podporządkowana klasyfikacji operacji bankowych opartych o kryterium przedmiotowe. Żaden bank nie prowadzi jednak działalności w oderwaniu od uwarunkowań zewnętrznych, dlatego pierwszy rozdział ma charakter wprowadzający Czytelnika w problematykę organizacji i funkcjonowania systemu bankowego, instytucji centralnych o charakterze powszechnym i samorządowym oraz wskazania miejsca i roli banków w polskim systemie bankowym. Rozdział drugi traktujący o czynnościach/operacjach bankowych, prezentuje dwie podstawowe klasyfikacje działań podejmowanych przez banki – według prawa bankowego oraz według kryterium przedmiotowego. Ten drugi podział stanowi podstawę dalszej konstrukcji podręcznika. Kolejnych pięć rozdziałów zawiera bowiem szczegółowe omówienie operacji bankowych.

Wydanie 2 wzbogacone zostało o dwa rozdziały dotyczące marketingu usług bankowych oraz etyki w działalności bankowej, a także o nowe elementy aktualizujące dotychczasową wiedzę oraz rozszerzające zakres rozważań odnośnie do poszczególnych obszarów działalności banków komercyjnych w Polsce.

Joanna Świdarska

adiunkt w Katedrze Bankowości Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zajmuje się problematyką makroekonomicznych aspektów funkcjonowania gospodarki, bankowości oraz rynku finansowego, w tym inwestycji venture capital.

Tamara Galbarczyk

starszy wykładowca w Katedrze Bankowości Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zajmuje się problematyką bankowości i rynku finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem bankowości spółdzielczej i komercyjnej, ryzyka bankowego oraz polityki monetarnej.

Monika Klimontowicz

adiunkt w Katedrze Bankowości i Rynków Finansowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Zajmuje się problematyką marketingu bankowego, płatności mobilnych i modeli biznesowych banków.

Katarzyna Marczyńska

od 2002 r. Arbiter Bankowy przy Związku Banków Polskich, który rozstrzyga spory między konsumentami–klientami banków a bankami w zakresie roszczeń pieniężnych. Zajmuje się etyką w bankowości.

Z recenzji prof. dr. hab. Bogusława Pietrzaka:

Opracowanie pt. Bank komercyjny w Polsce jest efektem rzetelnej, odpowiedzialnej i pożytecznej pracy autorek, które doskonaląc, rozszerzając oraz pogłębiając rozważania przeprowadzone w pierwszym wydaniu, dotyczące funkcjonowania banków komercyjnych w naszym kraju, dostarczają czytelnikom w postaci drugiego wydania książkę o bardzo pozytywnych walorach merytorycznych, metodologicznych i dydaktyczno-poznawczych. Praca wzbogacona o dwa rozdziały dotyczące marketingu usług bankowych (...) oraz etyki w działalności bankowej (...), a także o nowe elementy aktualizujące dotychczasową wiedzę oraz rozszerzające zakres rozważań odnośnie do poszczególnych obszarów działalności banków komercyjnych w Polsce (...) jest obszernym, wszechstronnym, wieloaspektowym studium wskazującym na miejsce i rolę banków we współczesnym systemie finansowym, ich skalę i zakres działalności jako podmiotów gospodarki rynkowej i instytucji zaufania publicznego oraz charakteryzującym różnego typu operacje bankowe. O wysokim poziomie pracy zdecydowały (...): bardzo szeroki zestaw problemów prezentowanych w poszczególnych rozdziałach, przyjęte i konsekwentnie realizowane, klarowne, wiarygodne, przekonujące sposoby i metody prezentacji zagadnień wchodzących w skład poszczególnych fragmentów, przejrzysta struktura (...), umiejętne połączenie (...) wykorzystywanych przez banki możliwości realizacji przyjętych celów, aspektów systemowo-teoretycznych z praktycznymi, dotyczącymi głównie ekonomicznych i prawnych uwarunkowań tworzenia i wykorzystania potencjału strategicznego i operacyjnego.

Spis treści:

Wprowadzenie

1. System bankowy w Polsce

Joanna Świdarska

- 1.1. Organizacja i funkcjonowanie systemu bankowego
- 1.2. Instytucje centralne systemu bankowego
 - 1.2.1. Narodowy Bank Polski
 - 1.2.2. Komisja Nadzoru Finansowego
 - 1.2.3. Bankowy Fundusz Gwarancyjny
 - 1.2.4. Krajowa Izba Rozliczeniowa
 - 1.2.5. Instytucje centralne o charakterze samorządowym
- 1.3. Bank w systemie bankowym
 - 1.3.1. Definiowanie instytucji bankowych i pokrewnych
 - 1.3.2. Rodzaje banków w polskim systemie bankowym
 - 1.3.3. Charakterystyka banków komercyjnych
- 1.4. Zagadnienia sprawdzające

2. Czynności bankowe jako element określający istotę działania banku

Joanna Świdarska

- 2.1. Zakres czynności bankowych
- 2.2. Czynności bankowe według ustawy Prawo bankowe

- 2.2.1. Konstrukcja definicji ustawowej banku
- 2.2.2. Czynności bankowe sensu stricto
- 2.2.3. Czynności bankowe sensu largo
- 2.2.4. Pozostałe czynności wykonywane przez banki
- 2.3. Operacje bankowe według kryterium przedmiotowego
 - 2.3.1. Rozbieżności definicyjne przedmiotowej klasyfikacji operacji bankowych
 - 2.3.2. Operacje aktywne (czynne)
 - 2.3.3. Operacje pasywne (bierne)
 - 2.3.4. Operacje usługowe (pośredniczące)
- 2.4. Zagadnienia sprawdzające

3. Pasywne operacje bankowe na rynku pozabankowym

Joanna Świdarska

- 3.1. Przyjmowanie wkładów pieniężnych
 - 3.1.1. Definicja depozytu bankowego
 - 3.1.2. Rodzaje depozytów bankowych
 - 3.1.3. Działalność depozytowa banków komercyjnych
- 3.2. Emitowanie dłużnych papierów wartościowych
 - 3.2.1. Bankowe papiery wartościowe
 - 3.2.2. Listy zastawne
 - 3.2.3. Obligacje bankowe
- 3.3. System gwarantowania depozytów w Polsce
 - 3.3.1. Zasady gwarantowania depozytów w polskim sektorze bankowym
 - 3.3.2. Procedura wypłaty i źródła finansowania środków gwarantowanych
 - 3.3.3. Najważniejsze zmiany w polskim systemie gwarantowania depozytów na przestrzeni lat
 - 3.3.4. Dotychczasowa działalność gwarancyjna Bankowego Funduszu Gwarancyjnego
- 3.4. Zagadnienia sprawdzające

4. Pasywne operacje bankowe na rynku międzybankowym

Joanna Świdarska

- 4.1. Międzybankowy rynek pieniężny
 - 4.1.1. Uczestnicy międzybankowego rynku pieniężnego
 - 4.1.2. Segmenty międzybankowego rynku pieniężnego
 - 4.1.3. Organizacja międzybankowego rynku pieniężnego
- 4.2. Bank komercyjny na międzybankowym rynku lokat niezabezpieczonych
 - 4.2.1. Transakcje walutowe na rynku międzybankowym
 - 4.2.2. Rodzaje depozytów na rynku międzybankowym i zasady ich rozliczania
 - 4.2.3. Przebieg transakcji na międzybankowym rynku lokat niezabezpieczonych
- 4.3. Pozyskiwanie środków finansowych od banku centralnego
 - 4.3.1. Kredyt lombardowy
 - 4.3.2. Kredyt w ciągu dnia i kredyt śróddzienny
 - 4.3.3. Redyskonto weksli w NBP (kredyt redyskontowy)
 - 4.3.4. Operacje repo realizowane przez bank centralny
- 4.4. Zagadnienia sprawdzające

5. Aktywne operacje bankowe – udzielanie kredytów

Tamara Galbarczyk

- 5.1. Rola kredytów w działalności banku
- 5.2. Pojęcie i funkcje kredytów. Kredyt a pożyczka
- 5.3. Klasyfikacja kredytów według różnych kryteriów
 - 5.3.1. Kredyt w rachunku bieżącym i w rachunku kredytowym
 - 5.3.2. Kredyty wekslowe
 - 5.3.3. Kredyt obrotowy i inwestycyjny
 - 5.3.4. Kredyt konsumencki
 - 5.3.5. Kredyt hipoteczny
 - 5.3.6. Wielkość i struktura działalności kredytowej banków komercyjnych w Polsce
- 5.4. Procedura ubiegania się o kredyt
 - 5.4.1. Etapy procedury kredytowej
 - 5.4.2. Umowa kredytowa i jej elementy
- 5.5. Zdolność kredytowa i metody jej analizy
 - 5.5.1. Pojęcie i znaczenie zdolności kredytowej
 - 5.5.2. Ocena zdolności kredytowej osoby fizycznej
 - 5.5.3. Ocena zdolności kredytowej przedsiębiorstwa
 - 5.5.3.1. Analiza opisowa
 - 5.5.3.2. Metoda punktowa
 - 5.5.3.3. Analiza dyskryminacyjna
 - 5.5.3.4. Ocena zdolności kredytowej w przypadku kredytowania projektów inwestycyjnych
- 5.6. Prawne zabezpieczenia kredytów
 - 5.6.1. Rodzaje zabezpieczeń osobistych
 - 5.6.2. Rodzaje zabezpieczeń rzeczowych
 - 5.6.3. Zasady doboru zabezpieczeń
- 5.7. Windykacja roszczeń kredytowych
 - 5.7.1. Ogólne założenia windykacyjne
 - 5.7.2. Wstępne czynności windykacyjne
 - 5.7.3. Tytuł wykonawczy jako podstawa egzekucji sądowej
 - 5.7.4. Sposoby egzekucji
- 5.8. Zagadnienia sprawdzające

6. Pozostałe aktywne operacje bankowe

Tamara Galbarczyk

- 6.1. Inwestycje banków w papiery wartościowe – działalność celowa, czy lokowanie środków niezaangażowanych w kredyty?
- 6.2. Papiery wartościowe w portfelu inwestycyjnym banków
 - 6.2.1. Akcje i udziały
 - 6.2.2. Skarbowe papiery wartościowe
 - 6.2.3. Bony pieniężne NBP
 - 6.2.4. Obligacje komunalne
 - 6.2.5. Papiery komercyjne
- 6.3. Skala działalności inwestycyjnej banków komercyjnych w Polsce
- 6.4. Lokaty terminowe w banku centralnym
- 6.5. Sekurytyzacja aktywów banku
- 6.6. Zagadnienia sprawdzające

7. Usługowe operacje bankowe

Tamara Galbarczyk

- 7.1. Istota i rodzaje operacji usługowych
- 7.2. Prowadzenie rachunków bankowych
 - 7.2.1. Rachunek bankowy jako podstawa dokonywania rozliczeń
 - 7.2.2. Rodzaje rachunków bankowych według ustawy Prawo bankowe
 - 7.2.3. Szczególne rodzaje rachunków bankowych (wspólne, skonsolidowane itp.)
 - 7.2.4. Liczba rachunków w bankach komercyjnych w Polsce
- 7.3. Krajowe rozliczenia pieniężne
 - 7.3.1. Rozliczenia gotówkowe
 - 7.3.2. Rozliczenia bezgotówkowe
 - 7.3.3. Przebieg krajowych rozliczeń pieniężnych
- 7.4. Rozliczenia zagraniczne
 - 7.4.1. Systemy rozliczeń
 - 7.4.2. Nieuwarunkowane formy zapłaty
 - 7.4.3. Uwarunkowane formy zapłaty
- 7.5. Bank komercyjny na rynku finansowym
 - 7.5.1. Bank jako pośrednik w przeprowadzaniu emisji i sprzedaży wyemitowanych walorów
 - 7.5.2. Bank jako gwarant emisji
 - 7.5.3. Pozostałe funkcje banku na rynku finansowym
 - 7.5.3.1. Doradztwo inwestycyjne
 - 7.5.3.2. Zarządzanie aktywami i funduszami
 - 7.5.3.3. Udział banków w procesach sekurytyzacji aktywów
- 7.6. Zagadnienia sprawdzające

8. Marketing usług bankowych

Monika Klimontowicz

- 8.1. Pojęcie marketingu usług bankowych
 - 8.1.1. Specyfika pojęcia
 - 8.1.2. Warunki stosowania marketingu bankowego
- 8.2. Badania marketingowe i ich wpływ na decyzje banków
 - 8.2.1. Charakterystyka informacji marketingowych
 - 8.2.2. Rodzaje badań marketingowych
 - 8.2.3. Pozycja banku na rynku i atrakcyjność rynku
- 8.3. Elementy strategii marketingowej banków
 - 8.3.1. Polityka produktowa banków
 - 8.3.2. Cena produktów bankowych
 - 8.3.3. Dystrybucja produktów bankowych
 - 8.3.4. Polityka promocji
 - 8.3.5. Rola personelu i jakości usług
- 8.4. Zagadnienia sprawdzające

9. Etyka w działalności bankowej

Katarzyna Marczyńska

- 9.1. Pojęcie i znaczenie etyki
 - 9.1.1. Normy prawne a normy etyczne
 - 9.1.2. Czynniki wpływające na myślenie etyczne
 - 9.1.3. Rola etyki w działalności bankowej
- 9.2. Kodeksy etyczne dotyczące działalności banków
 - 9.2.1. Kodeks dobrych praktyk bankowych

- 9.2.2. Kodeks etyki pracownika banku
- 9.3. Praktyczna ochrona klientów przed bezprawnym i nieetycznym działaniem banków
 - 9.3.1. Komisja Etyki Bankowej
 - 9.3.2. Bankowy Arbitraż Konsumencki
 - 9.3.3. Sąd Polubowny przy Związku Banków Polskich
- 9.4. Zagadnienia sprawdzające

10. Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym

Tamara Galbarczyk

- 10.1. Istota i rodzaje ryzyka bankowego
- 10.2. Zasady zarządzania ryzykiem bankowym
- 10.3. Ryzyko płynności finansowej
 - 10.3.1. Metody pomiaru ryzyka płynności
 - 10.3.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka płynności
- 10.4. Ryzyko kredytowe
 - 10.4.1. Metody pomiaru ryzyka kredytowego
 - 10.4.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka kredytowego
- 10.5. Ryzyko stopy procentowej
 - 10.5.1. Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej
 - 10.5.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka stopy procentowej
 - 10.5.2.1. Procentowe transakcje financial futures (interest rate futures)
 - 10.5.2.2. Opcje odsetkowe (interest rate options)
 - 10.5.2.3. Swapy odsetkowe (interest rate swap – IRS)
 - 10.5.2.4. Forward rate agreement (FRA)
 - 10.5.2.5. CAP, FLOOR, COLLAR
 - 10.5.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających
- 10.6. Ryzyko walutowe
 - 10.6.1. Metody pomiaru ryzyka walutowego
 - 10.6.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka walutowego
 - 10.6.2.1. Operacje forward
 - 10.6.2.2. Walutowe kontrakty futures (currency futures)
 - 10.6.2.3. Opcje walutowe (currency options)
 - 10.6.2.4. Swapy walutowe (currency swap)
 - 10.6.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających
- 10.7. Regulacje ostrożnościowe w procesie zarządzania ryzykiem bankowym
 - 10.7.1. Limity koncentracji zaangażowania
 - 10.7.2. Współczynnik wypłacalności
 - 10.7.3. Rezerwy celowe
 - 10.7.4. Wskaźniki płynności
 - 10.7.5. Wymogi kapitałowe związane z ryzykiem bankowym
 - 10.7.5.1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego
 - 10.7.5.2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych
 - 10.7.5.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego
 - 10.7.6. Współczynnik wypłacalności, rezerwy celowe i odpisy z tytułu utraty wartości, miary płynności oraz wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka bankowego
- 10.8. Zagadnienia sprawdzające

Bibliografia

Aneks 1. Bilans i pozycje pozabilansowe banków

Joanna Świdorska

Aneks 2. Punktowa metoda oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstwa (studium przypadku)

Joanna Świdorska